

**Material tematic sesiune clasică/ online de coaching/ consiliere profesională/ orientare în carieră,
individuală/ personalizată și/ sau de grup**

„DreptCompAct- COMPetențe ACTuale pentru studenți la DREPT”, Cod proiect: 312957

Competențe transversale în domeniul juridic. Comunicarea (XII)

Competențe digitale - Dreptul digital sau dreptul internetului, o nouă paradigmă socio-juridică. (F)

Motto: „Unii oameni se tem că inteligența artificială ne va face să ne simțim inferiori, dar atunci, oricine este în toate mințile, ar trebui să aibă un complex de inferioritate de fiecare dată când se uită la o floare.”

Alan Kay ¹

După analiza sistematizată a reglementărilor juridice în materiale succesive², subiectul importanței competențelor digitale în profesiile viitorului, este necesar să abordăm la fel de succinct, fără pretenția de a epuiza subiectul într-un material care poate fi ulterior dezvoltat, al unei noi discipline de drept care se conturează pe măsură ce inteligența artificială pătrunde rapid și adânc în viețile noastre ale tuturor. Odată cu reglementarea competențelor digitale ca fiind obligatorii prin AI Act, era doar o chestiune de timp ca aceste reglementări inițiale, să fie urmate de altele, pe măsură ce lucrurile și tehnologia evoluează.

”Uniunea Europeană face un pas major spre reglementarea utilizării inteligenței artificiale prin AI Act, impunând cerințe clare pentru AI literacy. Începând cu 2 februarie 2025, toate organizațiile care dezvoltă sau utilizează sisteme de inteligență artificială trebuie să asigure că angajații lor au competențele necesare pentru a lucra eficient și în mod informat cu aceste tehnologii.

ECDL Romania, liderul național în certificarea competențelor digitale, susține AI Literacy prin campania AI Empowered care oferă soluții moderne pentru educație și certificare în domeniul inteligenței artificiale. Cu

¹ Alan Curtis Kay este un informatician american, cunoscut pentru munca sa de pionierat din domeniul programării orientate obiect și al proiectării interfețelor grafice pe bază de ferestre. Este laureat al Premiului Turing, în 2003.

² Competențe transversale în domeniul juridic. Comunicarea (V), Comunicarea în Metavers. (II) Realitatea Augmentată și Metaversul, Competențe digitale obligatorii. AI Act, (care se regăsește pe site-ul proiectului în secțiunea activități cu studenții din grupul țintă, consiliere în carieră: <https://drept-comp-act.spiruharet.ro/index.php>

modulul ECDL Insights Artificial Intelligence, organizațiile pot asigura formarea necesară angajaților, conform noilor standarde europene.”³

Așa cum este prezentat în studiul indicat și publicat în feb 2025, ”importanța alfabetizării digitale în domeniul AI, evidențiind nevoia de formare și certificare adecvată pentru toți cei implicați în dezvoltarea, implementarea și utilizarea sistemelor bazate pe inteligență artificială.

*Pentru a sprijini organizațiile românești în acest proces, ECDL Romania pune la dispoziție modulul ECDL Insights Artificial Intelligence, o soluție clară și solidă de formare și certificare la standard internațional, aliniată cerințelor europene privind **AI literacy**. Acest modul oferă cunoștințe fundamentale despre AI, riscurile și oportunitățile asociate, aplicabilitatea sa în diferite industrii și principiile etice care trebuie respectate în utilizarea tehnologiei.*

*„Adoptarea AI Act de către Uniunea Europeană este un semnal clar că AI literacy nu mai este doar o opțiune, ci o necesitate obligatorie pentru orice companie sau instituție care utilizează inteligența artificială. ECDL AI Empowered și Modulul ECDL Insights Artificial Intelligence oferă soluții concrete pentru a sprijini organizațiile în alinierea la noile standarde europene și în dezvoltarea competențelor digitale esențiale pentru viitor”.*⁴

Din punct de vedere tehnic, ECDL Romania, Operatorul Național al licenței ECDL/ ICDL⁵, continuă să joace un rol esențial în promovarea competențelor digitale pentru noile tehnologii și a alfabetizării digitale, contribuind astfel la formarea unei societăți pregătite pentru viitorul tehnologic.

ICDL Foundation este organizația internațională dedicată dezvoltării standardelor de competențe digitale la nivelul forței de muncă, în educație și la nivelul societății în general. Astfel se justifică reglementarea noilor standarde și din punct de vedere juridic pentru protejarea împotriva încălcării unor norme juridice deja existente în materia respectării drepturilor și libertăților europene și internaționale ale omului.

³ AI Literacy devine obligatorie prin EU AI Act. ECDL Artificial Intelligence oferă soluția 17 Feb 2025

<https://www.g4media.ro/literacy-devine-obligatorie-prin-eu-ai-act-eecd-artificial-intelligence-ofera-solutia.html>

⁴ idem 3- unde se consemnează declarația General Manager ECDL Romania, Irinuca Văduva

⁵ ECDL / ICDL – The Digital Skills Standard – Standardul internațional pentru certificarea competențelor digitale; ICDL – The Digital Skills Standard este noua identitate de brand a celui mai răspândit standard de certificare a competențelor digitale, cunoscut local doar ca ECDL până recent.

”Certificarea ICDL este disponibilă global, în peste 100 de țări, printr-o rețea de peste 20.000 de Centre de Testare. Până acum, s-au susținut peste 70 de milioane de teste de certificare ICDL, de către mai mult de 17 milioane de persoane din întreaga lume.”⁶

Așa se justifică conturarea în timp a unei noi discipline și în sfera dreptului, respectiv dreptul digital sau dreptul internetului. Inteligența artificială progresează cu o viteză vertiginoasă și deja modelează viața noastră de zi cu zi, astfel, este de înțeles rolul viitoarei discipline de drept.

Reglementarea unui „drept al digitalului” este inevitabilă, în condițiile în care nu doar economia se digitalizează, ci întreaga societate. *”Rolul său nu este doar de a reglementa relațiile publice din mediul virtual, dar și relațiile publice cu privire la bunuri digitale, sub formă de date și informație.”⁷*

Instituțiile juridice existente nu sunt adaptate, în forma actuală, pentru a răspunde caracterului specific al sferei digitale, astfel, fiind necesară o reglementare specifică care să răspundă la modalitatea concretă de adaptare la mediul virtual a normelor legale preexistente.

În acest context, dreptul digitalului, începe să se contureze ca o nouă ramură de drept. Definierea și cercetarea ariei de cuprindere al unui așa-zis “drept al digitalului” va reveni, în anii următori, atât comunității academice, cât și practicii judiciare, care vor fi cu certitudine, chemate să reflecteze cu privire la modul în care normele juridice clasice își vor găsi locul și se vor adapta (sau nu!) mediului digital.

De altfel, relațiile sociale actuale au căpătat o evidentă natură hibridă, atât fizică, cât și digitală, cele două sfere fiind interconectate, fără însă a se substitui una alteia. Mai degrabă putem vorbi despre o completare a spațiului fizic de către cel digital, ducând astfel la o așa-zisă “realitate augmentată”⁸

Legiitorul, la rândul său, ar trebui să țină cont de acest hibrid, fizicul și digitalul constituind o integritate sistemică formată din relații sociale. Prin urmare, nu este suficient să înțelegem modul în care digitalul afectează relațiile publice, respectiv dorințele și năzuințele oamenilor, ci trebuie să stabilim și cum tehnologiile digitale se vor dezvolta și vor funcționa în cadrul sistemului drept.

⁶ Idem 3

⁷ A se vedea “Dreptul digital: spre o nouă paradigmă socio-juridică- Victor MARCUSOHN - 7 aprilie 2023, <https://www.juridice.ro/500753/dreptul-digital-spre-o-noua-paradigma-socio-juridica.html>

⁸ Inozemtsev, M.I., *Digital law: The pursuit of certainty*, Digital Law Journal, 2(1)/2021, p. 10

Dreptul internetului sau digital⁹

”În SUA și în majoritatea țărilor din cadrul Uniunii Europene, “dreptul internetului” a devenit deja disciplină de studiu. Primele referințe au apărut încă din anul 1991¹⁰, însă cele mai importante reglementări au apărut mult mai târziu¹¹. Dreptul a început să stăpânească o nouă sferă a relațiilor publice, și nu numai (nota autorului acestui material) care se forma în spațiul Internetului, odată cu dezvoltarea acestui spațiu în sine.

Prin urmare, cele mai semnificative publicații științifice pe probleme generale legate de provocarea digitalizării datează din anii 1990. În același timp, au fost integrate activ diverse aspecte ale relațiilor publice, relațiilor economice și chiar interumane și ramuri ale dreptului din mediul fizic în cel digital (de exemplu, proprietatea intelectuală, telecomunicațiile, dreptul la viață privată, criminalitatea cibernetică și reglementarea conținutului mass-media).

Mulți cercetători consideră că digitalizarea vieții noastre va afecta, în mod inevitabil, toate ramurile dreptului, dar că ar viza inclusiv instituțiile contractelor, concurenței nelociale, relațiilor comerciale internaționale, și nu numai, a relațiilor internaționale în general, inclusiv a dreptului constituțional. Alții susțin că *dreptul internetului va fi un produs pe termen scurt, generat de inovațiile tehnologice și care va fi, în mod inevitabil, cooptat în instituțiile legale și ramurile de drept deja existente*.

Din altă perspectivă, unii autori consideră dreptul internetului ca pe o nouă ramură de drept, în timp ce alții îl numesc ramură a legislației. În final, dreptul internetului poate fi considerat și un tip special de instituție juridică complexă. Din punct de vedere doctrinar, este unanim acceptat că dreptul internetului își merită un loc distinct în peisajul juridic actual! (împărtășesc acest punct de vedere exprimat în materialul citat anterior).

Apar chiar noi noțiuni în sfera domeniului, care vor trebui reglementate: *dreptul rețelelor online, dreptul informației, drept digital, dreptul spațiului cibernetic*. Practic, dreptul internetului vizează un set de norme juridice destinate să reglementeze relațiile legale născute în conexiune cu și despre internet. În cadrul unei asemenea abordări metodologice, acest set de norme ar trebui destinate rezolvării directe sau indirecte a problemelor sistemice generate de dreptul internetului. Pe de o parte, acest set de norme poate fi privit ca un tot unitar, iar pe de altă parte, nu există o metodă independentă de reglementare a dreptului internetului, deși aceste relații din online diferă, în mod evident, de celelalte relații publice. Particularitatea dreptului internetului

⁹ Conform <https://www.juridice.ro/500753/dreptul-digital-spre-o-noua-paradigma-socio-juridica.html>

¹⁰ Goldman, E., Teaching cyber law, Saint Louis University Law Journal, 52(3)/2008, pp. 749-764.

¹¹ Edwards L., Waelde, C., Law and the internet, Bloomsbury Publishing, 2009.

constă din specificitatea rezolvării problemelor privind conflictele de jurisdicții și conflictele de legi în spațiul virtual.

Din perspectivă practică, este deja o realitate legiferarea în multiple domenii conexe cum ar fi: combaterea criminalității informatice, comerțul electronic, contractele smart, protecția consumatorului, drepturile de autor, protecția datelor, domeniul bancar etc. (domenii reglementate deja la nivel european)

Recapitulăm aici sintetic:

- Regulament nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor – GDPR);
- Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE. (care include unele contradicții evidente dintre corporațiile care “stăpânesc” internetul (denumite uneori **GAF**A: **G**oogle, **A**mazon, **F**acebook, **A**pple) sau chiar între activiștii care luptă pentru un internet “liber” (precum, de exemplu, Electronic Frontier Foundation¹²), pe de o parte și deținătorii de drepturi de autor sau de creatorii de conținut, pe de altă parte, devin evidente.

Concluziile acestui subiect le-am consacrat opiniei și previziunilor ”nebunești” cu sunt ele numite de Daniela Mironov Bănuță Jurnalist și specialist în comunicare¹³, în prezentarea cărții renumitului inginer și futurolog, **Ray Kurzweil** care a apreciat că: „**În câteva decenii, inteligența artificială va depăși inteligența umană, conducând la Singularitate - o schimbare tehnologică atât de rapidă și profundă încât reprezintă o ruptură în țesătura istoriei umane.**”¹⁴

¹² Electronic Frontier Foundation (EFF) este o organizație non-profit pentru drepturile omului, înființată în SUA, în anul 1990, în scopul de a proteja drepturile reglementate de către Constituția SUA și de către Declarația de independență în conexiune cu emergența noilor tehnologii comunicaționale.

¹³ <https://stiintasitehnica.com/author/daniela/>

¹⁴ https://www.reddit.com/r/ArtificialInteligence/comments/x6rqwq/10_popular_artificial_intelligence_quotes/?tl=ro, Raymond Kurzweil este un vizionar, inovator și inventator american evreu, pionier în domeniul recunoașterii caracterelor optice, al sintezei text-vorbire, al tehnologiei de recunoaștere a vocii și al keyboardurilor muzicale electronice, conform https://ro.wikipedia.org/wiki/Ray_Kurzweil. Previziunile nebunești ale lui Ray Kurzweil, renumit inginer și futurolog, pot fi citite în volumul său: **Singularitatea este mai aproape: când ne unim cu inteligența artificială**, <https://stiintasitehnica.com/previziunile-nebunesti-ale-lui-ray-kurzweil-renumit-inginer-si-futurolog/> 04.02.2025

Recunoscut pentru predicțiile sale care, unele s-au și adeverit, Ray Kurzweil, în cartea sa intitulată **”Singularitatea este mai aproape: când ne unim cu inteligența artificială”** prezintă o viziune fascinantă asupra viitorului tehnologic, argumentând că ne apropiem de un punct de cotitură istoric.

Cercetările actuale asupra interfețelor creier-mașină, efectuate în special de Neuralink de la Elon Musk, confirmă că această perspectivă nu este atât de departe (analizat într-un material anterior). Autorul indicat afirmă că *progresele în nanomedicină ar putea încetini sau chiar inversa îmbătrânirea. Nanoroboții injectabili ar fi capabili de a repara celulele deteriorate; de a elimina toxinele responsabile de îmbătrânire; și de a stimula regenerarea celulară.*

Terapiile genetice și editarea genelor CRISPR ar putea juca, de asemenea, un rol cheie în extinderea speranței de viață, potrivit unui studiu al Institutului Național pentru Îmbătrânire. AI va putea reproduce personalități decedate analizând arhivele digitale. Această tehnologie, deja în curs de dezvoltare prin IA conversațională avansată, ar putea avea ca rezultat „replici digitale” interactive.¹⁵

CRISPR, conform <https://en.wikipedia.org/wiki/CRISPR>, (acronim de la *clustered regularly interspaced short palindromic repeats*):

”este o familie de secvențe ADN găsite în genomurile organismelor procariote, cum ar fi bacteriile și archaea; derivată dintr-un fragment de ADN al unui bacteriofag care a infectat anterior procariotul sau unul dintre strămoșii săi(...)

Aceste secvențe sunt utilizate pentru a detecta și distruge ADN-ul de la bacteriofagi similari în timpul infecțiilor ulterioare. Prin urmare, aceste secvențe joacă un rol cheie în sistemul de apărare antiviral”

Încă din 2005, Ray Kurzweil (citad de Daniela Mironov Banuta în articolul său ¹⁶), afirma că *”în deceniu în care am intrat AI va depăși inteligența umană în multe feluri.”* Acesta anunță revoluții majore în fuziunea dintre oameni și mașini, medicină și accesul la informație. După 10 ani, unele deja s-au confirmat: *”Iată câteva dintre cele mai notabile predicții ale sale:*

1. Interconectarea creier-AI

¹⁵ Punct de vedere exprimat în art <https://stiintasitehnica.com/previziunile-nebunesti-ale-lui-ray-kurzweil-renumit-inginer-si-futurolog/>

¹⁶ <https://stiintasitehnica.com/previziunile-nebunesti-ale-lui-ray-kurzweil-renumit-inginer-si-futurolog/>

2. *Până în 2030, va fi posibil să ne conectăm creierul la o rețea neuronală artificială folosind nanotehnologii. Acest lucru ar permite: creșterea exponențială a abilităților cognitive; acces instantaneu la cunoștințe nelimitate prin cloud; îmbunătățirea memoriei și a abilităților de învățare.*¹⁷

Încă de la prima ediție ”Singularitatea este aproape: Când oamenii transcend biologia, ediție primară”, și ulterior ediția cotate ”cea mai bună carte din 2024”, ”Singularitatea este mai aproape: Când ne contopim cu inteligența artificială,” , predicțiile lui Kurzweil despre progresele tehnologice s-au adeverit în mare măsură, concepte precum inteligența artificială, mașinile inteligente și biotehnologia fiind acum larg familiare publicului.¹⁸

Punct culminant a șase decenii de cercetare asupra inteligenței artificiale, „Singularitatea este mai aproape” este contribuția supremă a lui Ray Kurzweil la povestea acestei științe și a revoluției care va veni.

Astfel, conform celor recenzii de pe site-ul editurii care i-a publicat cartea; ” în această carte complet nouă, Ray Kurzweil aduce o perspectivă nouă asupra progreselor către Singularitate - evaluând predicția sa din 1999 conform căreia **IA va atinge nivelul de inteligență umană până în 2029** și examinând creșterea exponențială a tehnologiei - care, în viitorul apropiat, **va extinde inteligența umană de un milion de ori și va schimba viața umană pentru totdeauna.**

*Printre subiectele pe care le discută se numără **reconstrucția lumii, atom cu atom, cu dispozitive precum nanoboții; prelungirea radicală a vieții dincolo de limita actuală de vârstă de 120 de ani; reinventarea inteligenței prin conectarea creierului nostru la cloud; modul în care tehnologiile exponențiale propulsează inovația în toate industriile și îmbunătățesc toate aspectele bunăstării noastre, cum ar fi scăderea sărăciei și a violenței; și creșterea energiei regenerabile și a imprimării 3D.***

De asemenea, el analizează potențialele pericole ale biotehnologiei, nanotehnologiei și inteligenței artificiale, inclusiv subiecte controversate actuale, cum ar fi modul în care IA va influența ocuparea forței de muncă și siguranța mașinilor autonome și tehnologia „După viață”, care își propune să învie virtual persoanele decedate printr-o combinație a datelor și ADN-ului lor.

¹⁷ <https://stiintasitehnica.com/previziunile-nebunesti-ale-lui-ray-kurzweil-renumit-inginer-si-futurolog/>

¹⁸ Conform <https://www.amazon.com/Singularity-Nearer-Ray-Kurzweil-ebook/dp/B08Y6FYJVY>

În istorie, de-a lungul evoluției civilizației umane, progresele s-au realizat cu sacrificii, cu șocuri care n-au fost ușor de gestionat pentru generațiile care au fost contemporane cu aceste progrese tehnologice, invenții, descoperiri, etc.

Odată cu progresele în fuziunea nucleară și minerit automatizat, costul energiei ar putea scădea dramatic, pentru operatorii economici care le vând, dar în avantajul consumatorilor. Proiecte precum ITER¹⁹ fac pași mari către o producție de energie durabilă și abundentă.

Proiectul ITER, al cărui scop este tranziția mult-așteptată de la studii experimentale asupra plasmei în fizică, la producerea de electricitate la scară largă în centrale de energie de fuziune; este finanțat și gestionat de șapte entități membre — Uniunea Europeană, India, Japonia, Republica Populară Chineză, Rusia, Coreea de Sud și Statele Unite. Uniunea Europeană, ca parte gazdă a complexului ITER, contribuie cu aproape 45 de procente din costul total, celelalte șase părți contribuind câte aproximativ 9 procente fiecare. (conform <https://ro.wikipedia.org/wiki/ITER>)

Deși fascinante, aceste predicții ridică dezbateri etice și științifice. Rezervele multor experți se referă la:

- *fiabilitatea termenelor limită* (unii cercetători cred că 2035 este o predicție prea optimistă pentru Singularity)
- *riscul de derive* (AI ar putea fi folosit în scopuri rău intenționate dacă nu este supravegheat corespunzător, mai ales când există precedente cu privire la folosirea descoperirilor epocale împotriva umanității, din păcate!)
- *impactul asupra ocupării forței de muncă* (automatizarea masivă va genera creșterea inegalităților sociale).

Indiferent dacă viziunea lui Kurzweil se împlinește în totalitate sau în parte, un lucru este cert: **inteligenta artificială și biotehnologia ne vor redefini existența în deceniile următoare.** (fapt benefic în evoluția umanității, dacă totuși omul rămâne în controlul tehnologiei!) Pregătirea pentru această tranziție reprezintă o provocare pentru generațiile care trăiesc acum pe Terra, pregătirea însă se realizează la nivel individual, în funcție de mai mulți factori și în primul rând de dorința și voința de a progresa!

¹⁹ ITER, acronimul de la **International Thermonuclear Experimental Reactor**, este un megaproiect internațional de cercetare și inginerie a fuziunii nucleare, care construiește în prezent cel mai mare tokamak experimental al unui reactor de energie de fuziune, adiacent infrastructurii Cadarache din sudul Franței. <https://ro.wikipedia.org/wiki/ITER>

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Programul Educație și Ocupare 2021-2027
Cod apel: PEO/71/PEO_P7/OP4/ESO4.5/PEO_A49

Numele proiectului: DreptCompAct - COMPetențe ACTuale pentru studenți la DREPT
Cod proiect: 312957

Este esențial să ne pregătim pentru această tranziție prin punerea în aplicare a reglementărilor și a contextelor etice, pentru a garanta un viitor benefic tuturor.

Dezbaterea este deschisă, viitorul imprevizibil, conștientizând că omul va trebui să decidă ... până unde ar trebui să evolueze fuziunea între om și mașină, fără a contura perspective apocaliptice vizând chiar dispariția speciei umane, așa cum o cunoaștem noi de 2000 de ani!

Întocmit,